

Oponentský posudek

Předkládám oponentský posudek disertační práce Věry Vaníčkové

„TEOLOGIE A EKONOMIE:

TEOLOGICKÁ REFLEXE PRINCIPŮ KLASICKÉHO LIBERALISMU“.

I. Obsahová stránka.

Tématicky se jedná o

- 1) látku eticko – ekonomickou, která bude předmětem ekonomické oponentury;
- 2) látku teologicko – etickou nekatolických církví a teologií s ekonomickým zaměřením;
- 3) látku eticko – teologickou římskokatolické církve s podobným zaměřením, v jejímž rámci nabízí autorka zamyšlení nad odkazem
 - a) pozdních španělských scholastiků
 - b) Jacquesa Maritaina
 - c) Rio Preisnera.

Celkový dojem z 3. bodu je podnětný nejen pro studenty a zájemce HTF, ale jeho prostudování lze vřele doporučit také zájemcům z jiných konfesí. Odchylný pohled na půjčování peněz na úrok u Tomáše Aq. a myslitelů pod a), který bývá často uváděn jako klasický příklad vývoje v morální teologii, je vysvětlován ze změněné ekonomické situace příslušných století. Pokud jde o letmé kritické poznámky na adresu církevních dokumentů, doporučuji zvážit rozdíl mezi naukovým a pastoračním cílem dotyčných textů.

I v nekatolických kruzích se traduje, že mezi úrovní a atmosférou příslušných fakult či odborných vyšších škol a přesvědčením a atmosférou „lidu“ v církevních organizacích, bývá značný rozdíl, který

musí „vyšší“ složka respektovat, aby předešla neklidu v řadách věřících. To může také přiblížit uváděné nedocnění hlavním proudem (16).

Autorka projevuje dík Františku Vilímovi za upozornění na poměrně málo známou postavu v českých kulturních kruzích, Rio Preisnera (1925-2007). Renomované encyklopedie, dřívější i současné, jeho jméno vůbec neuvádějí. Roli v jejich nabídce informací hraje ovšem také čas a vzdálený pobyt. Zmínka o něm jako literátovi např. v slovníku Diderot 1999 zůstává daleko za náčrtem biografie z pera autorky disertace (108-9). I zde platí, že prostudování odkazu tohoto muže lze vřele doporučit také zájemcům z jiných konfesí.

Jako významná postava k tématu je právem uváděn Jacques Maritain, ale právě pro dnešní dobu je v práci aktuální partie, v které je Francouz podroben kritice (českému člověku tak srozumitelného) politického analfabetizmu západního levičáka bez drásavých zkušeností člověka „východního“ (126). Když autorka přiznává učebnicovou povahu své práce (11), je to – mimo jiné – vidět také na tomto úseku.

K bodu 2) lze použít analogii: jestliže se autorka zhostila dobře úkolů v bodě 3), lze uzavírat, že se stejně dobře vypořádala s úkoly v bodě 2), aniž k nim bude v této oponentuře zaujato stanovisko.

Závěrem mohla autorka připomenout mínění čtyřsvazkové encyklopedie, vydané minulým režimem, vyjádřené v hesle „Rakouská škola národohospodářská“ jako jakýsi úsměvný kontrast ke svým vývodům: „jeden z hlavních směrů buržoazní politické ekonomie...(v kterém se autoři) pokusili o důsledně idealistické pojetí ekonomických zákonů...v rozboru bezprostředního vztahu lidí k materiálním statkům.“ (PSN III,s.806). atd.

II. Formální stránka.

Úvod do práce obsahuje výstižnou anotaci, usnadňující počáteční orientaci čtenáře v textu. Obsah je dobře přehledný číselným rozčleněním látky s dílčími shrnutími a závěry. Práce je opatřena rejstříkem, seznamem literatury a závěr tvoří aktuální politická příloha. Ocenit třeba obsažený poznámkový aparát.

Poznámka, netýkající se posuzování práce. Dříve by cizojazyčné resumé bylo německé, protože Hegelův a Bultmannův jazyk byl pro kontinentální teologii mnohem důležitější než jazyk insulární (srov. 133).

Předloženou práci doporučuji k obhajobě.

Praha, VII/2019.

olrc. Jiří Skoblík